

Dosarul nr. 1ra-235/2022
(1-21049812-01-1ra-15022022)

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

23 martie 2022

mun. Chișinău

Colegiul Penal în următoarea componență:
președinte
judecători

Nadejda TOMA
Liliana CATAN
Ion GUZUN

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de avocatul Tataru Gheorghe în comun cu inculpatul, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 octombrie 2021, în cauza penală privindu-l pe

BOTOI Sergiu XXXXX, născut la
XXXXX, originar și domiciliat în XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 05.04.2021 – 15.06.2021;

Instanța de apel: 05.07.2021 – 20.10.2021;

Instanța de recurs: 15.02.2022- 23.03.2022.

c o n s t a t ă:

1. Prin sentința Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, din 15 iunie 2021, *cauza fiind examinată conform prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală*, Botoi Sergiu a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe termen de 1 an, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

În baza art. 85 alin. (1) Cod penal, la pedeapsa stabilită lui Botoi Sergiu prin prezenta sentință i s-a adăugat pedeapsa aplicată prin decizia Curții de Apel Chișinău din 17 decembrie 2019, prin care i s-a aplicat pedeapsa penală sub formă de 4 ani închisoare, fără amendă, iar în temeiul art. 90¹ alin. (1) Cod penal s-a dispus executarea pedepsei închisorii pe un termen de 2 ani în penitenciar de tip semiînchis, restul pedepsei penale cu închisoarea pe termen de 2 ani a fost suspendată condiționat cu stabilirea termenului de probațiune de 2 ani, stabilind o pedeapsă definitivă în cazul cumulului parțial de sentințe sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani și 6 luni, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, fără amendă.

S-a dispus încasarea din contul lui Botoi Sergiu în beneficiul lui Șchendra

Gabriela, prejudiciul material în sumă de 5297 lei.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță, în fapt, a constatat că, Botoi Sergiu, la data de 11 martie 2021, în perioada de timp 12:00- 12:10, intenționat și urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, acționând cu intenție directă, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările și dorind în mod conștient survenirea lor, în timp ce se afla în curtea blocului locativ, amplasat pe XXXXX, în mod tainic a sustras portmoneul de culoare neagră în valoare de 200 lei, lăsat fără supraveghere de către Șchendra Gabriela pe banca din curte, în care se aflau mijloace bănești în sumă de 3000 lei, o bancnotă cu nominalul de 100 Euro, care conform cursului valutar BNM din 11 martie 2021 constituia suma de 2097 lei și buletinul de identitate eliberat pe numele ultimei, după care, cu bunul sustras, a părăsit locul comiterii infracțiunii, astfel cauzându-i părții vătămate un prejudiciu material considerabil în sumă totală de 5297 lei.

Acțiunile lui Botoi Sergiu au fost încadrate de către prima instanță în baza art. 186 alin. (2), lit. d) Cod penal, după indiciile calificativ - furt, adică sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane cu cauzarea de daune în proporții considerabile.

3. Împotriva sentinței a declarat apel avocatul Tataru Gheorghii în interesele inculpatului prin care a solicitat casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care inculpatul să fie achitat în baza art. 390 alin. (1), pct. 4) Cod de Procedură Penală, deoarece fapta nu este prevăzută de legea penală.

În motivarea cerințelor sale a invocat următoarele aspecte:

- în urma analizei tuturor probelor și anume a declarațiilor părții vătămate, martorului Corneliu Corțac, inculpatului, înregistrărilor video, rezultă că portmoneul a fost uitat de partea vătămată pe banca din curtea blocului, iar Sergiu Botoi l-a găsit;

- fapta inculpatului nu poate fi calificată ca furt conform art. 186 Cod penal, or, latura obiectivă a furtului se realizează prin sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane. La caz, portmoneul a fost uitat, fiind găsit de inculpat;

- legislația civilă (art. 516, 518 Cod civil) prevede obligația de a returna bunul găsit, cât și răspunderea civilă pentru neonorarea obligațiilor în cazul bunului găsit, însă, atât legislația penală, cât și cea contravențională, nu sancționează pentru nerespectarea acesteia;

- calificarea acțiunilor lui Sergiu Botoi ca infracțiune de către organul de urmărire, drept ilegale o consideră neîntemeiată, or, nu poate fi pus un semn de egalitate între o persoană care în mod intenționat sustrage un bun cu alta care a găsit un bun;

- bunul găsit urma să fie restituit proprietarului, doar că aceasta, este o obligație civilă, socială sau morală, dar nici într-un caz o faptă ilegală prevăzută de legea penală;

- cererea înaintată de Sergiu Botoi privind examinarea cauzei penale în procedură simplificată nu corespunde cerințelor prevăzute la art. 364¹ Cod de procedură penală și anume: inculpatul nu a declarat în cererea înaintată că este de acord cu probele

administrare la faza de urmărire penală și că nu are obiecții asupra acestora, precum că nu solicită administrarea de noi probe;

- se contestă suma de bani care se afla în portmoneul găsit, partea vătămată a indicat 3000 lei și 100 Euro, pe când inculpatul atât la faza de urmărire penală, cât și în instanța de judecată a declarat că în portmoneu se aflau 2000 lei și 100 Euro;

- din declarațiile inculpatului făcute în instanța de judecată, se contestă faptul sustragerii portmoneului, inculpatul a declarat că l-a găsit.

4. Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 20 octombrie 2021, apelul avocatului Tataru Gheorghe în interesele inculpatului a fost respins ca nefondat, sentința s-a menținut fără modificări.

5. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a menționat că, instanța de fond, cercetând în cumul probele administrate în ședința de judecată prin prisma admisibilității, pertinentei și concluziei, utilității și veridicității raportată la declarațiile date în ședința de judecată și probele administrate, a stabilit o corectă situație de fapt, dând faptelor reținute în sarcina inculpatului încadrarea juridică corespunzătoare, și anume art. 186 alin. (2), lit. d) Cod penal.

Cu referire la solicitarea din apel privind pronunțarea unei sentințe de achitare, instanța de apel a notat că împotriva sentinței adoptate de prima instanță în urma judecării în procedura simplificată, părțile pot exercita calea de atac a apelului, de regulă, sub aspectul individualizării pedepsei, inculpatul neputând renunța la opțiunea de a fi judecat potrivit procedurii simplificate.

În situația aplicării de către prima instanță a dispozițiilor art. 364¹ Cod de procedură penală, instanța de apel este obligată să verifice în principiu îndeplinirea cerințelor dispozițiilor art. 364¹ alin. (1) și (4) Cod de procedură penală și nu poate reține o altă situație de fapt și o altă încadrare juridică decât cea reținută în rechizitoriu și de către prima instanță.

În cazul în care prima instanță, pronunțând sentința în procedura simplificată, reține o altă situație și/sau o altă încadrare juridică decât cea constatată (stabilită) în rechizitoriu, instanța de apel, din oficiu, conducându-se de prevederile art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală, casează sentința primei instanțe și pronunță o nouă hotărâre, prin care constată situația de fapt și încadrează această faptă așa cum au fost formulate în rechizitoriu și stabilește o pedeapsă în conformitate cu prevederile art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală.

În situația în care instanța de apel va constata că opțiunea primei instanțe privind judecarea cauzei potrivit procedurii simplificate a fost viciată din motivul că se constată că în cadrul urmăririi penale au fost încălcate grav normele imperative din Codul de procedură penală care în cadrul procedurii precedente au afectat hotărârea atacată, instanța de apel, la fel, conducându-se de prevederile art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală, urmează să caseze sentința și să judece cauza după regulile generale prevăzute pentru prima instanță.

Astfel, în urma verificării materialelor cauzei, s-a constatat că, instanța de fond a respectat prevederile art. 364¹ alin. (1) și (4) Cod de procedură penală la judecarea cauzei penale în privința inculpatului, astfel, instanța de fond a admis cererea inculpatului privind examinarea cauzei penale în ordinea art. 364¹ Cod de Procedură Penală, după care a purces la audierea inculpatului potrivit regulilor de audiere a martorului, după care a purces la dezbaterile judiciare. Instanța de apel nu a stabilit nici un temei de a casa sentința primei instanței, sub aspectul stabilirii vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2), lit. d) Cod Penal, or, instanța de apel nu a constatat că opțiunea primei instanțe privind judecarea cauzei potrivit procedurii simplificate a fost viciată.

În ceea ce privește stabilirea vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. d) Cod Penal, în rezultatul analizei probelor administrate la materialele cauzei penale, fapta inculpatului a întrunit elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. d) Cod Penal.

În ordinea celor reflectate supra, s-au respins alegațiile avocatului Gheorghe Tataru, or, instanța de apel a constatat că inculpatul nu a informat organele de poliție despre faptul că a găsit pe banca din curte un portmoneu, dar l-a sustras, la fel, dânsul nu a restituit portmoneul părții vătămate, deși în portmoneu se afla buletinul de identitate al părții vătămate, ceea ce denotă intenția acestuia de sustragere a bunului, urmărind scopul de profit, infracțiunea fiind consumată din momentul în care inculpatul a obținut posibilitatea reală de a se folosi de bunul luat. Inculpatul în cadrul ședinței de judecată a confirmat faptul că, portmoneul l-a luat și l-a dăruit unei persoane, iar banii i-a cheltuit pentru necesități personale, fiind împărțiți cu prietenul său.

La stabilirea pedepsei, instanța de fond a ținut cont de prevederile art. 7, 75 Cod penal și anume, de gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, că infracțiunea comisă de inculpat face parte din categoria celor mai puțin grave, de fapta comisă, că aceasta atentează asupra relațiilor sociale referitoare la dreptul de proprietate, de persoana celui vinovat, că inculpatul a recunoscut vina și a cerut examinarea cauzei în procedura simplificată de judecare a cauzei în baza probelor administrate la faza urmăririi penale, este condamnat pentru fapte similare, de influența pedepsei aplicate asupra corectării vinovatului, și anume că acesta poate fi reeducat doar prin izolarea reală de societate și de libertate. Circumstanțe atenuante nu au fost constatate, însă au fost stabilite circumstanțe agravante - săvârșirea unei infracțiuni, de către o persoană care a comis infracțiuni similare.

Astfel, reieșind din circumstanțele cauzei, că infracțiunea comisă de Botoi Sergiu face parte din categoria celor mai puțin grave, a recunoscut vina, anterior a fost supus răspunderii penale fiind condamnat pentru fapte similare, se află la evidența narcologică ca consumator de substanțe narcotice – „hașiș, opii și amfetamine”, nu este încadrat în câmpul muncii, nu are persoane la întreținere, instanța de fond a considerat

necesar de a stabili pedeapsa sub formă de închisoare ținând cont de limitele stabilite de art. 186 alin. (2), lit. d) Cod penal, reduse cu 1/3, prevăzut pentru astfel de pedepse.

Totodată, instanța de apel a reținut că, prin decizia Curții de Apel Chișinău din 17 decembrie 2019, Botoi Sergiu a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 187 alin. (2), lit. f) Cod penal, fiindu-i aplicată pedeapsa penală sub formă de 4 ani închisoare. În temeiul art. 90¹ alin. (1) Cod penal s-a dispus executarea pedepsei închisorii pe un termen de 2 ani în penitenciar de tip semiînchis, restul pedepsei penale cu închisoarea pe un termen de 2 ani s-a suspendat condiționat cu stabilirea termenului de probațiune de 2 ani.

Sub acest aspect, inculpatul a comis prezenta infracțiune în termenul de probă, astfel că, antecedentul penal nu era stins, acesta fiind condamnat prin sentința anterioară care are relevanță pentru cauză.

Iar, în corespundere cu art. 85 Cod penal, la pedeapsa stabilită lui Botoi Sergiu prin prezenta sentință s-a adăugat pedeapsa aplicată prin decizia Curții de Apel Chișinău din 17 decembrie 2019, inculpatului fiindu-i stabilită pedeapsa definitivă în cazul cumulului parțial de sentințe sub formă de închisoare pe termen de 4 ani și 6 luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, fără amendă.

6. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, avocatul Tataru Gheorghii în comun cu inculpatul a atacat-o cu recurs ordinar, invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 8), 9), 12), 15) Cod de procedură penală, solicitând casarea deciziei și sentinței, cu emiterea unei decizii de achitare în privința lui Sergiu Botoi deoarece fapta nu este prevăzută de legea penală.

În motivare recurentul a indicat că:

- inculpatului i-a fost încălcat dreptul la un proces echitabil;
- atât instanța de apel cât și instanța de fond la emiterea deciziei/sentinței de condamnare nu și-a motivat decizia implicit, nu a cercetat obiectiv probele și a dat o calificare eronată acțiunilor lui Sergiu Botoi;

- în urma analizei tuturor probelor și anume a declarațiilor părții vătămate, martorului Corneliu Corțac, inculpatului, înregistrărilor video, portmoneul a fost uitat de partea vătămată Gabriela Șchendra pe banca din curtea blocului iar Sergiu Botoi l-a găsit;

- legislația civilă prevede obligația de a returna bunul găsit cât și răspunderea civilă pentru neonorarea obligațiilor în cazul bunului găsit, însă, atât legislația penală cât și cea contravențională, nu sancționează pentru nerespectarea acesteia;

- cererea înaintată de Sergiu Botoi privind examinarea cauzei penale în procedură simplificată nu corespunde cerințelor prevăzute la art. 364¹ Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privitor la opinia sa asupra recursului avocatului, menționând că acesta urmează a fi declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat și lipsit de temeiuri legale.

8. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar pe baza materialului din dosar și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Colegiul penal menționează că, prezenta cauză se încadrează excepției indicate la pct. 5.3.2 lit. b) din Dispoziția nr. 5 din 02 martie 2022 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, ce a permis judecarea cauzei pe durata stării de urgență.

Potrivit art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală *instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care se constată că este vădit neîntemeiat.*

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, *instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent.*

Din textul recursului declarat de avocatul Tataru Gheorghe, se constată că acesta a invocat temeiuri de drept prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), 8), 9), 12), 15) Cod de procedură penală și critică soluția instanței de apel, din motiv că, în opinia sa, instanța eronat i-a respins apelul și menținut sentința de condamnare.

Potrivit textului, recurentul nu a concretizat care din temeiurile pct. 6) le pune la baza cererii de recurs și prin ce se confirmă aceste temeiuri, iar alegerea din oficiu de către instanța de recurs a temeiului din cele 5 menționate de legislator este inadmisibilă și prin urmare, prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, nu-și găsesc confirmare la examinarea cauzei în ordine de recurs ordinar.

Referitor la argumentele în susținerea temeiurilor prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 8), 9) Cod de procedură penală, Colegiul penal le constată ca declarative și nu pot fi acceptate, or, aceste argumente au fost obiect de dispută atât în cadrul instanței de apel, asupra cărora s-au formulat și s-au punctat minuțios și veridic răspunsuri în decizia instanței de apel.

În ce privește argumentul ce reprezintă temeiul prevăzut la pct. 12) alin. (1) al art. 427 Cod de procedură penală, care stipulează că *hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului dacă faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită*, Colegiul penal constată că analizând acest temei în raport cu motivele invocate, nici acesta nu și-a găsit confirmare, or, prin cercetarea probatoriului de către instanța de apel au fost dovedite elementele infracțiunii prezente a art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal.

Ca temei de casare a fost invocat și prevederile pct. 15) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, *instanța de judecată internațională, prin hotărâre pe un alt caz, a constatat o încălcare la nivel național a drepturilor și libertăților omului care poate fi reparată și în această cauză, însă ultimele urmează a fi respinse ca nefondate pe motiv că, recurentul a invocat formal temeiurile respective fără a motiva prin prisma erorilor depistate în decizia atacată.*

În esență, recurentul invocă că instanța de apel nu a apreciat la justa valoare

totalitatea circumstanțelor de fapt și de drept a cauzei penale dedusă judecătii, ajungând neîntemeiat la concluzia condamnării inculpatului în baza art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, fiind oportună, în opinia sa, că inculpatul a fost condamnat pentru o faptă care nu este prevăzută de legea penal.

Referitor la criticile expuse de către recurent, Colegiul Penal amintește că la etapa judecării recursului, instanța nu analizează conținutul mijloacelor de probă, nu dă o nouă apreciere materialului probator și nu stabilește o altă situație de fapt, acestea fiind atributul exclusiv al primei instanțe și al instanței de apel. Deci, Colegiul penal nu va examina criticile referitoare la greșita reținere, pe baza probelor administrate în cauză, a anumitor elemente faptice, ci v-a verifica prin raportare la situația de fapt stabilită de instanța de apel, corectitudinea încadrării juridice a faptelor săvârșite de inculpatul. La caz, reaprecierea probelor nu se conține în temeiurile prevăzute la alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, și astfel nu poate fi considerat ca motiv sub aspectul casării hotărârii contestate.

Analizând materialele cauzei, Colegiul Penal constată că, alegațiile recurentului privitor la pretinsa eroare judiciară reținută la calificarea juridică a acțiunilor inculpatului este vădit nefondată, deoarece instanța de apel just a menținut soluția instanței de fond, motivându-și concluziile de acceptare a argumentelor expuse în sentința primei instanțe. Or, din toate probele examinate și cercetate, instanța de apel a constatat indubitabil și a motivat concluziile prin care constată că, inculpatul a comis infracțiunea ce i s-a incriminat individualizată prin „furt, adică sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, cu cauzarea de daune în proporții considerabile”, adică art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal.

Referitor la alegațiile privind aplicarea procedurii simplificate, Colegiul penal constată că nu s-a constatat nici o încălcare procedurală, inculpatul conștient a înaintat cererea de examinare a cauzei în baza art. 364¹ Cod de procedură penală, prin care a recunoscut vina potrivit rechizitoriului și probelor indicate în rechizitoriu (f.d. 116). De asemenea, atât în cadrul ședințelor de judecată în instanța de fond și de apel a recunoscut vina și a susținut declarațiile depuse anterior (f.d. 122-123, 145). Mai mult, dacă inculpatul nu era de acord cu învinuirea înaintată avea dreptul să conteste, ceea ce nu a făcut prin urmare fiind de acord cu concluzia urmăririi penale. În aceeași ordine de idee, inculpatul cu avocatul său, Smerea Cristina, în procesul-verbal de prezentare învinuitului a materialelor de urmărire penală (f.d. 77), procesul-verbal de informare a învinuitului despre terminarea urmăririi penale (f.d. 76) au semnat și au indicat că la momentul respectiv nu au careva obiecții.

În concluzie, instanța de apel corect a menționat că părțile pot exercita calea de atac apelul sub aspectul individualizării pedepsei, doar în cazul în care sunt prezente erori, instanța de apel, din oficiu, conducându-se de prevederile art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală, casează sentința primei instanțe și pronunță o nouă hotărâre.

Împrejurările enunțate denotă în mod concludent, că instanța de apel nu a comis erori de drept în raport cu cele invocate de recurent, că hotărârea contestată conține

motive clare și legale pe care se întemeiază soluția, pe care instanța de recurs și-o însușește pe deplin și a cărei reluare nu se mai impune.

Prin urmare, având în vedere considerentele menționate supra și raportând situația reținută în cauză la prevederile art. 432 alin. (2) Cod de procedură penală, Colegiul penal concluzionează că, la judecarea cauzei în ordine de apel, instanța a respectat prevederile legale relevante, prescrise de art. 414-419 Cod de procedură penală, iar critiquele din cererea de recurs înaintată de avocatul Tataru Gheorghii nu și-au găsit confirmare.

9. În temeiul art. 432 alin. (1) – (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul Penal

d e c i d e :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Tataru Gheorghii în comun cu inculpatul, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 octombrie 2021, în cauza penală privindu-l pe BOTOI Sergiu XXXXX, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 20 mai 2022.

Președinte

Nadejda TOMA

Judecător

Liliana CATAN

Judecător

Ion GUZUN